

ICFE-BD

КЊИГА АПСТРАКАТА

VII МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА БРЧКО
"ПЕРСПЕКТИВЕ ПАРТНЕРСТВА ВЛАСТИ, ПРИВРЕДЕ И ИНСТИТУЦИЈА
ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА У ПОДСТИЦАЊУ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА"

„ИЗАЗОВИ И РАЗВОЈНЕ МОГУЋНОСТИ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА
И ЕКОНОМИЈЕ У ДОБА ПАНДЕМИЈЕ“

BOOK OF ABSTRACTS

THE 7TH INTERNATIONAL CONFERENCE OF THE FACULTY OF ECONOMICS BRCKO
"PERSPECTIVES OF PARTNERSHIP BETWEEN GOVERNMENT, BUSINESS
AND HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN FOSTERING ECONOMIC DEVELOPMENT"
"CHALLENGES AND DEVELOPMENT OPPORTUNITIES OF HIGHER EDUCATION
AND THE ECONOMY IN THE AGE OF PANDEMIC "

ISBN 978-99938-95-43-5

ICFE-BD

КЊИГА АПСТРАКАТА

VII МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА БРЧКО
“ПЕРСПЕКТИВЕ ПАРТНЕРСТВА ВЛАСТИ, ПРИВРЕДЕ И ИНСТИТУЦИЈА
ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА У ПОДСТИЦАЊУ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА”

„ИЗАЗОВИ И РАЗВОЈНЕ МОГУЋНОСТИ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА
И ЕКОНОМИЈЕ У ДОБА ПАНДЕМИЈЕ“

BOOK OF ABSTRACTS

THE 7th INTERNATIONAL CONFERENCE OF THE FACULTY OF ECONOMICS BRCKO
“PERSPECTIVES OF PARTNERSHIP BETWEEN GOVERNMENT, BUSINESS
AND HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN FOSTERING ECONOMIC DEVELOPMENT”

"CHALLENGES AND DEVELOPMENT OPPORTUNITIES OF HIGHER EDUCATION
AND THE ECONOMY IN THE AGE OF PANDEMIC "

ИМПРЕСУМ

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Проф. др Лазар Радовановић

ЛЕКТОР ЗА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Др Бојан Међедовић

КОРЕКТОРИ И ТЕХНИЧКИ УРЕДНИЦИ

Доц. др Љиљана Танасић

Др Бојан Међедовић

Ма Дејан Тешић

Горан Достанић

ДИЗАЈН КОРИЦА

Горан Достанић

ИЗДАВАЧ

Економски факултет Брчко

Универзитета у Источном Сарајеву

Студентска 11, Брчко

Тел. + 387 49 233 070, + 387 49 234 940

e-mail: konferencija.efb@gmail.com

web: <http://konferencija.efb.ues.rs.ba>

ЗА ИЗДАВАЧА

Проф. др Лазар Радовановић, декан Факултета

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

378:330.34(048)(0.034.4)

МЕЂУНАРОДНА конференција Економског факултета Брчко
"Перспективе партнерства власти, привреде и институција високог
образовања у подстицању економског развоја" (7 ; Брчко [Дистрикт] ;
2021)

Изазови и развојне могућности високог образовања и економије у
доба пандемије [Електронски извор] : књига апстраката / VII
Међународна конференција Економског факултета Брчко
"Перспективе партнерства власти, привреде и институција високог
образовања у подстицању економског развоја" = Challenges and
development opportunities of higher education and the economy in the age
of pandemic : Book of abstracts / The 7th International Conference of The
Faculty of Economics Brcko "Perspectives of partnership between
government, business and higher education institutions in fostering
economic development" ; [главни и одговорни уредник Лазар
Радовановић]. - Онлајн изд. - Ел. зборник. - Брчко [Дистрикт] :
Економски факултет, 2021

Системски захтјеви: Нису наведени. - Начин приступа (URL):
<http://konferencija.efb.ues.rs.ba/documents/Knjiga%20apstrakata%20-%20Konferencija%207%202020.pdf>. - Ел. публикација у ПДФ формату
опсега 38 стр. - Радови на срп. и енгл. језику. - Тир. и лат. - Насл. са
насловног екрана. - Опис извора дана 02.03.2021.

ISBN 978-99938-95-43-5

COBISS.RS-ID 131080449

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ КОНФЕРЕНЦИЈЕ / PRESIDENT OF THE CONFERENCE

Проф. др Лазар Радовановић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

СЕКРЕТАР КОНФЕРЕНЦИЈЕ / CONFERENCE SECRETARIES

Проф. др Теодор М. Петровић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Доц. др Љиљана Ж. Танасић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

НАУЧНИ ОДБОР / SCIENTIFIC COMMITTEE

Проф. др Лазар Радовановић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Проф. др Хамид Алибашић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Проф. др Стеван Р. Стевић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Проф. др Теодор М. Петровић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Проф. др Момчило Пољић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Проф. др Нермина Побрић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Проф. др Срђан Лалић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Проф. др Цвико Јекић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Доц. др Лејла Терзић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Доц. др Амира Побрић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Доц. др Рената Лучић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Доц. др Љиљана Ж. Танасић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Др Бојан Међедовић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Проф. др Раде Станкић, Економски факултет Београд, Србија

Проф. др Александар Грубор, Економски факултет Суботица, Србија

Проф. др Радмила Јаблан Стефановић, Економски факулте Београд, Србија

Проф. др Тања Вујовић, Економски факултет у Косовској Митровици, Србија

Проф. др Драгана Миленковић, Економски факултет у Косовској Митровици, Србија

Проф. др Туњо Перић, Економски факултет Загреб, Хрватска

Alexander V. Agibalov, PhD, Voronezh State Agrarian University, Russia

Ludmila A. Zaporozhtseva, PhD, Voronezh State Agrarian University, Russia

Vadim P. Cherdantsev, PhD, Perm State Agro-Technological University, Russia

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР / ORGANIZING COMMITTEE

Проф. др Лазар Радовановић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина, предсједник

Доц. др Љиљана Ж. Танасић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Др Бојан Међедовић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Ма Дејан Тешић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Мр Лидија Митрашевић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Ма Миодраг Перановић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Ма Сњежана Зарић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

Горан Достанић, Економски факултет Брчко, Босна и Херцеговина

САДРЖАЈ / CONTENTS

УВОД	4
INTRODUCTION	5
INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE FUNCTION OF VIRTUALIZATION OF EDUCATIONAL ACTIVITY IN PANDEMIC CONDITIONS	6
Rinaldo Marinoni, Maurizio Scaini, Slavko Matanovic	
ECONOMIC ACTIVITY AND ENERGY MARKETS IN THE TIME OF CRISIS: FRESH EVIDENCE DURING COVID-19 PANDEMIC USING DYNAMIC TIME-FREQUENCY ANALYSIS	7
Masnun Mahi, Shamim Ahmed Khan, Mohammad Zainuddin, Ishtiaque Arif	
IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON THE STATE AND DEVELOPMENT TRENDS OF THE E-COMMERCE MARKET IN RUSSIA	9
Alexander Agibalov, Lyudmila Zaporozhtseva, Irina Glotina	
УПРАВЉАЊЕ ОДРЖИВИМ РАЗВОЈЕМ ЗЕМАЉА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА У УСЛОВИМА ПАНДЕМИЈЕ COVID-19	10
Драгана Миленковић, Тања Вујовић	
ПАНДЕМИЈА И ПОЛИТИКА КРИЗЕ	11
Стојан Шљука	
ОСПОСОБЉАВАЊА СТУДЕНАТА НАСТАВНИЧКИХ ФАКУЛТЕТА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ НАСТАВЕ НА ДАЉИНУ	12
Живорад М. Миленовић	
EDUKACIJA U OBLASTI MARKETINGA U KULTURI I UMETNOSTI U DIGITALNOM OKRUŽENJU	14
Radmila Janičić	
PRIMENA MAIRCA METODE U ANALIZI EFIKASNOSTI TRGOVINE U SRBIJI	16
Radojko Lukić	
SARADNJA AMERIČKOG KUTKA BRČKO DISTRIKTA BiH i EKONOMSKOG FAKULTETA BRČKO: ČASOVI KONVERZACIJE NA ENGLJESKOM U DOBA PANDEMIJE VIRUSA COVID-19	17
Bojan Međedović, Lejla Hogić	
STRAH OD KORONA VIRUSA I GODINE STAROSTI STANOVNIKA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE - ANALIZA MEĐUZAVISNOSTI	18
Stevan R. Stević, Dejan Tešić	
PANDEMIJA COVID-19: ODGOVOR VISOKOG OBRAZOVANJA NA NOVONASTALE PROMENE	20
Katarina Čikoš, Lana Tomčić, Tamara Dragojević	
THE IMPORTANCE OF A PROTOCOL IN A CASE STUDY RESEARCH: MEASURING PERCEIVED SERVICE QUALITY IN SECONDARY SCHOOLS	22
Lidija Kodrin, Ivana Marinović Matović	

РЕПУБЛИКА СРПСКА - ДЕМОГРАФСКА ОДРЖИВОСТ ИЗМЕЂУ ДЕПОПУЛАЦИЈЕ И РАСТА ЉУДСКОГ КАПИТАЛА	23
Стево Пашалић, Дарко Пашалић	
KSENOFONTOVA OIKONOMIKOS NA AGORI DISTOPIJE	25
Snežana Vukadinović	
КРИПТОВАЛУТЕ КАО НОВА ТЕХНОЛОГИЈА САВРЕМЕНОГ ПОСЛОВАЊА - РАЧУНОВОДСТВЕНИ И ПОРЕСКИ АСПЕКТИ	26
Теодор М. Петровић, Љиљана Ж. Танасић	
KLJUČNE DETERMINANTE UPRAVLJANJA INTELEKTUALNIM KAPITALOM UNIVERZITETA	28
Bojan Krstić, Tamara Radenović, Milica Jovanović	
НАУЧНО ТЕХНОЛОШКИ ПАРКОВИ-ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА ЗНАЊА	29
Неџад Аземовић, Ивана Мариновић Матовић	
THE PHENOMENON OF TERRORISM IN THE INFORMATION SOCIETY	31
Irina Glotina, Andrey Svetlakov, Svetlana Fazylova, Lazar Radovanovic	
ONLINE PRODAJA U DOBA PANDEMIJE VIRUSA KOVID-19	32
Ljubinka Gavrić	
UTICAJ DIGITALNIH MEDIJA NA EKONOMIJU I DRUŠTVO U DOBA PANDEMIJE	33
Hamza Livadić	
APPLICATION OF MODERN TEACHING TECHNOLOGY IN COVID-19 CRISIS CONDITIONS	35
Ivana Marinovic Matovic, Nedžad Azemovic, Desislava Botseva	
UTICAJ ON-LINE MARKETINGA NA PODIZANJE KONKURENTNOSTI PREDUZEĆA	36
Rade Božić, Suzana Stevanović	
PROJECT MANAGEMENT METHODOLOGY BASED ON PROJECT CHARACTERISTICS ...	38
Ivana Marinovic Matovic, Pedja Milosavljevic	

УВОД

Економски факултет Брчко је по седми пут организатор међународне конференције која сваке године окупља многобројне ауторе и стручњаке који, сваки из свог угла, анализирају проблематику и дају потенцијална рјешења у оквиру дефинисане теме. Седма међународна конференција на тему "Изазови и развојне могућности високог образовања и економије у доба пандемије" има за циљ да се, са једне стране, идентификују проблеми које су пандемијски услови наметнули процесу високог образовања и самој пословној заједници, али и да се, са друге стране, сагледају могућности које са собом носе високошколске установе и научна заједница у превазилажењу тих проблема ради одржавања и унапређења цјелокупног пословног амбијента у сваком друштву.

Установе високог образовања могу, и требало би да буду, основа знања, али и иницијатори промјена, на начин да понуде неопходна знања, кадрове и рјешења за све постојеће и потенцијалне проблеме привредне заједнице једног друштва. Такође, привредна заједница би требало да зна која су то знања и кадрови који су јој неопходни да оствари своје циљеве и прилагоди се новим друштвеним и пословним изазовима. По том основу изузетно је важна међусобна комуникација и сарадња ова два субјекта, што су постојеће епидемиолошке околности додатно нагласиле. Удруживање установа високог образовања са привредним субјектима омогућава лакшу комуникацију међу њима, те бољу размјену информација и јасније представљање проблема са којима се суочавају. Таквим партнерством обје стране остварују различите предности: (1) високошколске установе могу да прилагоде своје програме потребама другачијег, измијењеног пословног амбијента, а (2) привредни субјекти имају могућност да добију кадрове који имају неопходна знања за свакодневно пословање и суочавање са различитим пословним изазовима.

Циљ међународне конференције јесте представљање могућности међусобне сарадње у пословној и академској заједници, анализирањем тренутног стања и проналажењем рјешења потенцијалног партнерства, са свим предностима које оно доноси. Главни изазов ове конференције јесте дефинисање оптималне стратегије заједничког идентификовања и превазилажења новонасталих препрека на подручју економског и друштвеног живота и одржавања и унапређења квалитета високог образовања у складу са реалним потребама привреде. Представљене стратегије треба да обухвате анализу тренутног стања, могућности и потенцијална рјешења, те начине имплементације стратегија и резултата који могу да се остваре.

Зборник радова седме међународне конференције "Перспективе партнерства власти, привреде и институција високог образовања у подстицању економског развоја" представљаће својеврстан лексикон знања о наведеној теми, јер чињеница да су ову тему обрађивали еминентни учесници, тј. аутори, доприноси њеном бољем разумијевању и сагледавању из више углова. Апстрактни, представљени у наставку, дају кратак увид у размишљања учесника о теми Конференције.

Декан Економског факултета Брчко
Универзитета у Источном Сарајеву
Проф. др Лазар Радовановић

INTRODUCTION

Once a year, and now for the seventh time, Faculty of Economics Brčko organizes an international conference that brings together numerous authors and experts; each from their own angle, those authors and experts strive to analyse the problems and provide potential solutions within the defined theme. The 7th international conference: "Challenges and Development Opportunities of Higher Education and the Economy in the Age of Pandemic" primarily aims to identify the problems that pandemic circumstances imposed upon institutions of higher education and business community, as well as to analyse the strength of the aforementioned institutions and community in the process of overcoming those problems and creating a healthy and development-oriented business environment in every society.

Institutions of higher education can, and should be, the basis of knowledge and main initiators of change by offering the necessary knowledge and solutions to all problems that one economic community faces. On the other hand, the business community should be able to recognise the type of knowledge and skilled personnel that is essential for achieving its goals in modern business world. Therefore, the communication and cooperation between those two entities appears to be of the utmost importance, which has become additionally emphasized by current pandemic circumstances. Joining higher education institutions with business entities can facilitate easier communication between them, better exchange of information and a clearer understanding of the problems they face. Through such a partnership, both sides can reap the benefits: (1) institutions of higher education become able to adapt their programs to the needs of the modern business environment and (2) business community gains the staff equipped with the knowledge and skills they need in their day-to-day operations.

The aim of the international conference is to present the possibilities of mutual cooperation to both business and academic communities by analysing the current situation and identifying the opportunities for a potential partnership, as well as ways of achieving all the benefits it can be created. The main challenge of this conference is the identification of optimal strategies for cooperation and overcoming of obstacles in business and social aspects of our lives, as well as the improvement of education in accordance with demands of the market. The presented strategies include number of analyses of the current status, opportunities and benefits of potential solutions, ways of implementing different strategies and the results that can be achieved.

Proceedings of the 7th International Conference "Perspectives of Partnership Between Government, Business and Higher Education Institutions in Fostering Economic Development" will represent sort of a lexicon of knowledge gathered on the subject. The fact that this field has been researched by many experts i.e. authors, ensures better understanding of the topic and gives an opportunity to its approach from multiple angles. The abstracts presented below give a brief insight into the author's thoughts on the conference's subject.

Dean of the Faculty of Economics Brčko
Lazar Radovanović, Ph.D

INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE FUNCTION OF VIRTUALIZATION OF EDUCATIONAL ACTIVITY IN PANDEMIC CONDITIONS

Rinaldo Marinoni

Università di Roma LUMSA

Maurizio Scaini

Università degli studi di Trieste

Slavko Matanovic

Ministry of Foreign Affairs, Bosnia and Herzegovina

e-mail: slav.matan@gmail.com

ABSTRACT

The coronavirus pandemic has caused major changes in all branches of human activity: from economics, culture, and art, through sports to religion and leisure, with certain social activities involving more participants only possible in the form of so-called virtualization. This is especially pronounced in the educational process, in which this type of organization until recently had an optional and supplementary dimension, while at the time of the escalation of the pandemic it remained as the only option for performing educational activities. The extent to which the possibilities of information technologies have been used, without which virtualization would not be possible, also determines the measure of the success of the virtual teaching process. The authors of this paper have tried to shed light on certain aspects of the teaching process that have become evident and whose importance is enhanced in the context of virtualization.

Key words: pandemic, information technologies, virtualization, educational process.

ECONOMIC ACTIVITY AND ENERGY MARKETS IN THE TIME OF CRISIS: FRESH EVIDENCE DURING COVID-19 PANDEMIC USING DYNAMIC TIME- FREQUENCY ANALYSIS

Masnun Mahi

Faculty of Business and Accountancy, University of Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia

e-mail: masnunmahi@um.edu.my

Shamim Ahmed Khan

School of Business, Monash University Malaysia, Bandar Sunway, Malaysia

e-mail: shamim.khan@monash.edu

Mohammad Zainuddin

Putra Business School, Universiti Putra Malaysia, Serdang, Malaysia

e-mail: mohammad.msc_hp17@grad.putrabs.edu.my

Ishtiaque Arif

Putra Business School, Universiti Putra Malaysia, Serdang, Malaysia

e-mail: ishtiaque.phd_mkt18@grad.putrabs.edu.my

ABSTRACT

Background

The relationship between energy markets and economic activities is dynamic and subject to rapid changes due to sudden uncertainty in the economy or energy markets. Despite the close nexus and great policy implication, there have been limited studies that specifically investigate the interaction between global economic activity and energy markets, particularly in the time of economic crisis. The recent COVID-19 pandemic-induced macro-economic crisis and the containment measures taken by governments in the forms of lockdown or travel ban to curb the virus's spread have slowed down transport, trade, and economic activity across the globe. Among all the sectors, such measures have set up a different dimension precisely to the energy markets.

Motivation / Purpose

Given the novel aspects of economic activities and energy markets during the COVID-19 pandemic, we investigate the economy-energy nexus through a dynamic time-frequency technique. Considering the worldwide development of clean energy due to growing international concerns about climate change and fossil fuel depletion, we also examine the relationship between economic activities and the clean energy markets.

Methodology

To measure the economic activities, we consider the daily return in the Baltic Exchange Dry Index (BDIR), which is regarded as a leading indicator of global economic performances. Next, we use two sets of energy indices by Standard & Poor's (S&P) to capture the movement in conventional and clean energy markets, namely, S&P Global 1200 Energy (SPGER) and S&P Global Clean Energy Index (SPGCER). Our sample contains the daily data of the market indices from January 01, 2020, to November 25, 2020. We employ wavelet analysis to investigate the relationship in both time-varying and the frequency-varying domains. Precisely, we analyze the changes in all three indices across different frequencies and periods using continuous wavelet transforms (CWT) and measure their co-movements through wavelet coherence analysis. Also, we employ a non-linear wavelet phase-difference technique that allows us to derive the time-varying causality between different series. Findings Our CWT results show that all three market indices experience significant volatility during COVID-19, notably during the initial period of the outbreak. The market volatilities

are comparatively stronger in the short frequency band than the long frequency, while the latter sustained longer in the markets. Moreover, wavelet coherence results show a strong correlation between the economic activity index and both energy market indices; however, the co-movement is significantly higher between BDIR and SPGER. Moreover, our phase-difference analysis reveals a positive and bi-directional causality between BDIR and energy market indices.

Implications/Contributions

Our time-varying and frequency-varying variance, correlation and causal relationship between global economic activity and the energy markets portray dynamic connections of crucial macro-economic indicators. Our results also significantly improve price prediction accuracy and decision-making for heterogeneous market participants and policymakers during the crisis period. We add further novelty in the literature by comparing the two energy markets' volatility, which provides a better understanding of their relative standing during the crisis period.

Limitations

Considering the relatively shorter data period, we recommend to use our findings cautiously in terms of interpreting the results as well as formulating policies in the long-term.

Key words: COVID-19; Economic Activity; Energy Markets; Clean Energy; Wavelet Analysis

IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON THE STATE AND DEVELOPMENT TRENDS OF THE E-COMMERCE MARKET IN RUSSIA

Alexander Agibalov

Voronezh State Agrarian University, Russia

e-mail: agi-64@mail.ru

Lyudmila Zaporozhtseva

e-mail: LUDAN23@yandex.ru

Irina Glotina

Perm State Agro-Technological University, Perm, Russian Federation

e-mail: glotina-i@yandex.ru

ABSTRACT

The article investigates the influences of COVID 19 on the state and tendencies of electronic commerce in Russia. The pandemic caused by the COVID-19 disease has initiated the transformation of global trends. Looking at history, only a few pandemics have affected significant changes in human lives. In addition to changing people's behavior, the way we do business and trade is also changing. Some industries such as manufacturers of personal hygiene equipment, fresh food and dairy products are experiencing growth, and some industries such as tourism, air transport and transport of people and goods, are declining. As the pandemic affects all spheres of life, so does its impact on e-commerce. The majority of the population avoids going to classic retail outlets due to the presence of a large number of people indoors. Also, the structure of consumption is changing, so more products such as personal hygiene products, flour, rice are bought, and in addition to essential food products, training equipment is also bought, ie. physical activity at home. In addition to the above example, there is a decline in demand for some other products such as travel equipment, swimming equipment, suits, footwear, watches, etc. In the conditions of the coronavirus pandemic, the sales volume of Russian online stores increased by almost 20%. According to data available on the Internet about e-commerce, over the past six months, Russians have been more likely to buy home appliances and electronics, equipment and parts for cars, cosmetics and books. According to analysts, in the first half of 2020, the share of the Russian e-commerce market increased from 6% in 2019 to a record 10.9% in 2020. At the same time, against the background of a repeated increase in COVID-19 cases and the departure of some Russians to self-isolation, a repetition of the spring scenario is expected and predicts an increase in demand for groceries, ready-to-eat food and clothing. According to data available on the Internet about e-commerce, over the past six months, Russians have been more likely to buy home appliances and electronics, equipment and parts for cars, cosmetics and books. Against the background of a repeated increase in COVID-19 cases and the departure of some Russians to self-isolation, a repetition of the spring scenario is expected and predicts an increase in demand for groceries, ready-to-eat food and clothing. Methods of induction, deduction, description, comparison and statistical methods were applied. Concerning to all previously text we expect that we will confirm the thesis that e-commerce share in russian market will increase in the case of bad sceanrio regarding COVID 19.

Key words: e-commerce, market, sales volume, online stores

УПРАВЉАЊЕ ОДРЖИВИМ РАЗВОЈЕМ ЗЕМАЉА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА У УСЛОВИМА ПАНДЕМИЈЕ COVID-19

MANAGEMENT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE WESTERN BALKAN ECONOMIES DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Драгана Миленковић

e-mail: dragana.milenkovic@pr.ac.rs

Тања Вујовић

e-mail: tanja.vujovic@pr.ac.rs

Економски факултет у Косовској Митровици, Универзитет у Приштини

АПСТРАКТ

Слободан проток роба, услуга, људи и капитала, развој информационе и комуникационе технологије, учинили су да локални проблеми постану глобални. Финансијска криза 2007. године врло брзо је постала глобална. Пандемија корона вируса COVID-19 изазвала је светску здравствену кризу, која је убрзо прерасла у економску, уз претњу да постане и друштвена криза. Макроекономски трошкови пандемије огледају се у паду бруто домаћег производа (GDP), расту незапослености, повећању фискалне и екстерне неравнотеже. Фискална политика је у свим земљама била окосница економске политике у борби против последица пандемије. Оно што се са сигурношћу може рећи је да је шок пандемије погодио економију и са стране агрегатне тражње и са стране агрегатне понуде. У раду покушавамо да сагледамо како је пандемија деловала на привреду земаља Западног Балкана, са коликим привредним падом ће се суочити у 2020. години. У раду такође анализирамо колико је јавни сектор, здравство и образовање био ефикасан у борби против последица пандемије.

Кључне ријечи: привредни раст, Западни Балкан, пандемија COVID-19

ABSTRACT

The free flow of goods, services, people and capital, and the development of information and communication technology have all made local problems global. The 2007 financial crisis very quickly became global. The COVID-19 pandemic caused a worldwide health crisis, which quickly became an economic one, with threats of becoming a social one as well. The macroeconomic costs of the pandemic are visible in the form of shrinking GDP, the rise of unemployment, as well as fiscal and external imbalance. In all countries fiscal policy was the cornerstone of economic policy in the fight against the consequences of the pandemic. What we can say for certain is that the shock of the pandemic hit the economy both from the aspect of aggregate demand, as well as aggregate supply. In this paper we take a look at how the pandemic affected the economies of the Western Balkan countries, and the scale of the economic downturn they will face in 2020. We will also analyze how effective the public sector, the medical system, and education have been in the fight against the consequences of the pandemic.

Key words: economic growth, West Balkan, COVID-19 PANDEMIC

ПАНДЕМИЈА И ПОЛИТИКА КРИЗЕ

PANDEMIC AND CRISIS POLICY

Стојан Шљука

Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву

e-mail: stojanms@gmail.com

АПСТРАКТ

У овом тексту аутор критикује политику која руководи кризом у вријеме пандемије умјесто струке. То је основни разлог што велики број људи сумња да иза свега стоји организована група моћника и крупни капитал. Страх, који је постао глобална ствар, узрокује несagleдиве посљедице у економији, посебно у услужним дјелатностима. Поред економије образовање је доведено у позицију кад губи кредибилитет и сврховитост.

Кључне ријечи: пандемија, криза, политика, образовање, демократија и људска права

ABSTRACT

In this text, the author criticizes the policy that manages the crisis during a pandemic instead of the profession. This is the main reason why a large number of people suspect that an organized group of powerful people and large capital is behind everything. Fear, which has become a global thing, causes unforeseeable consequences in the economy, especially in service industries. In addition to economics, education has been put in a position where it is losing credibility and purpose.

Key words: pandemic, crisis, politics, education, democracy and human rights

**ОСПОСОБЉАВАЊА СТУДЕНАТА НАСТАВНИЧКИХ ФАКУЛТЕТА ЗА
РЕАЛИЗАЦИЈУ НАСТАВЕ НА ДАЉИНУ****TRAINING STUDENTS OF FACULTY OF TEACHING FOR THE REALIZATION
OF DISTANCE TEACHING****Живорад М. Миленовић**

Учитељски факултет у Призрену - Лепосавић, Универзитет у Приштини

e-mail: zivorad.milenovic@pr.ac.rs**АПСТРАКТ**

Савремене тенденције развоја високог образовања на наставничким факултетима у свету, последњих деценија усмерене су у правцу оспособљавања студената – будућих наставника за реализацију наставе применом образовних платформи и образовних софтвера за сваки појединачни наставни предмет. Са оваквим приступом високом образовању искуство има већина држава у европском образовном простору. У Републици Србији, студенти углавном оспособљавају за планирање, реализацију и вредновање наставе према традиционалним моделима наставе, док изостају наставни садржаји који студентима наставничких факултета омогућили да наставу реализују путем образовних платформи и применом образовних софтвера. За тим је посебно исказана потреба уназад годину дана, услед глобалне пандемије и према препорукама свих светских и националних здравствених организација, услед немогућности реализације непосредне учионичке и кабинетске наставе. У таквим околностима настава је реализована на различите начине, нарочито постављањем наставних садржаја на сајту факултета што постоји и у уџбеницима и приручницима из који студенти уче наставне садржаје за полагање испита, а недовољан број наставника је реализовао наставу помоћу образовних платформи. Из наведених разлога је изостала очекивана ефикасност овакве наставе, што је за последицу имало слабији успех студената на испитима. Проблем истраживања овог рада су најчешћи разлози недовољне ефикасности реализације наставе у досадашњем периоду трајања глобалне пандемије и значај и потреба оспособљавања студената на наставничким факултетима за реализацију наставе путем образовних платформи и применом интерактивних образовних софтвера у настави. Да би се то утврдило, у другој половини 2020. на узорку од 124 студената наставничких факултета са универзитета у Републици Србији, спроведено је on-line истраживање приказано у овом раду. Подаци прикупљени истраживањем обрађени су факторском анализом и анализом варијансе. Факторском анализом су издвојени чиниоци који указују на најчешће недостатке различитих приступа реализацији наставе у летњем семестру школске 2019/2020.: неукљученост студената у реализацији наставе, изостанак објашњења наставних садржаја, необјективност полагања колоквијума, недовољно ефикасни резултати на испиту. Анализом варијансе је утврђено да не постоји значајна разлика у проценама студената филозофских, учитељских/ педагошких факултета, природно-математичких факултета и факултета за спорт и физичко васпитање о значају и потреби оспособљавања студената за реализацију наставе на даљину и применом интерактивних образовних софтвера у настави. Најзначајнији резултати истраживања приказани су у форми закључка и дате су педагошке импликације.

Кључне ријечи: on-line настава, интерактивна настава, образовна платформа, интерактивни образовни софтвери у настави

ABSTRACT

Modern tendencies in the development of higher education at teacher training colleges in the world in recent decades have been directed towards training students - future teachers for the implementation of teaching using educational platforms and educational software for each individual subject. Most countries in the European educational area have experience with this approach to higher education. In the Republic of Serbia, students are mainly trained to plan, implement and evaluate teaching according to traditional teaching models, while there are no teaching contents that enable students of teacher training colleges to implement teaching through educational platforms and the use of educational software. The need for this has been especially expressed in the past year, due to the global pandemic and according to the recommendations of all world and national health organizations, due to the impossibility of realizing direct classroom and classroom teaching. In these circumstances, teaching was realized in different ways, especially by setting the teaching content at the next faculty, which exists in the textbooks and manuals from which students learn the content of the exam, a new teaching instruction was prepared. For the stated reasons, the expected efficiency of such teaching was missing, which resulted in poorer student success in exams. The problem of research in this paper are the most common reasons for insufficient efficiency of teaching in the current period of the global pandemic and the need to train students at teacher training colleges for teaching through educational platforms and the use of interactive educational software in teaching. In order to determine that, in the second half of 2020, on a sample of 124 students of teacher training faculties from universities in the Republic of Serbia, an online research was conducted, presented in this paper. The data collected by the research were processed by factor analysis and analysis of variance. Factor analysis singled out factors that indicate the most common shortcomings of different approaches to teaching in the summer semester of the 2019/2020 school year: non-involvement of students in teaching, lack of explanation of teaching content, bias in taking the colloquium, insufficiently effective exam results. The analysis of variance showed that there is no significant difference in the assessments of students of philosophical, teacher / pedagogical faculties, natural sciences and mathematics and faculties of sports and physical education on the importance and need of training students for distance learning and the use of interactive educational software. The most significant research results are presented in the form of conclusions and pedagogical implications are given.

Key words: online teaching, interactive teaching, educational platform, interactive educational software in teaching

**EDUKACIJA U OBLASTI MARKETINGA U KULTURI I UMETNOSTI U
DIGITALNOM OKRUŽENJU****EDUCATION IN THE FIELD OF MARKETING IN ARTS AND CULTURE IN
DIGITAL ENVIRONMENT****Radmila Janičić**

Fakultet organizacionih nauka, Univerzitet u Beogradu

e-mail: radmila.janicic@gmail.com**APSTRAKT**

Rad predstavlja teorijske i praktične aspekte edukacije u oblasti marketinga u umetnosti i kulturi u digitalnom okruženju. Fokus rada je na razvoju teorijskih aspekata edukacije u oblasti marketinga u kulturi i umetnosti u digitalnom okruženju. Teorijski deo rada je zasnovan na modernoj literaturi fokusiranoj na edukaciji u oblasti marketinga u kulturi i umetnosti u digitalnom okruženju. Glavna hipoteza rada je da umetnost i kultura šalju poruke, misli, ideje, koje bi, u suprotnom, bile neprimećene. Na taj način, značajno je da se unapredi edukacija u oblasti marketing strategija u kulturi i umetnosti, u cilju povećanja svesti o umetničkim porukama i u cilju podrške kulturnim i umetničkim projektima. Specijalni aspekt rada su strategije holističkog marketing pristupa, kao baze za edukaciju u oblasti marketing strategija u kulturi i umetnosti. U istraživačkom delu rada biće predstavljene studije slučaja koje ilustruju implementaciju edukacije u oblasti marketinga u kulturi i umetnosti, u cilju povećanja svesti o umetničkim, društvenim porukama, koje menjaju društvo. Empirijska istraživanja će uključiti kvantitativna istraživanja, upitnike koji su usmereni na analizu percepcije ciljnih javnosti o umetničkim i kulturnim porukama. Istraživanja u radu će biti kvalitativna i kvantitativna. U istraživačkom delu rada biće analiziran uticaj edukacije u marketingu u kulturi i umetnosti, sa posebnim aspektom na iskustveni marketing, emocionalno brendiranje, socijalni marketing, sve u cilju povećanja svesti o umetničkim i kulturnim porukama. U okviru studija slučaja biće predstavljeni primeri dobre prakse edukacije u oblasti marketinga u kulturi i umetnosti. Rad će predstaviti načine razvoja kulturnih i umetničkih institucija. Rad će predstaviti primere izložbi o životu i radu Vinsenta Van Goga, pod nazivom "Voljeni Vincent", izložbu o životu i radu Leonarda de Vinčija, pod nazivom "500 godina genija", primeri uticaja književnosti i muzike na umetničke poruke, koje menjaju svet. Sve studije slučaja su deo edukacije u oblasti marketinga u kulturi i umetnosti.

Ključne riječi: edukacija, marketing, holistički marketing pristup, umetnost, kultura.

ABSTRACT

The paper present theoretical and practical aspects of education in the field of marketing in arts and culture in digital environment. Focus of the paper is on developing theoretical aspects of education in the field of marketing in arts and culture in digital environment. The theoretical part of the paper is based on modern literature focused on education in the field of marketing in arts and culture in digital environment. The key hypothesis of the paper is that arts and culture send messages, thoughts, ideas that otherwise could be unnoticed. In that way, it is important to improve education in the field of marketing strategies in arts and culture, in order to raise awareness about arts messages and to

support arts and cultural projects. The special aspect of the paper are strategies of holistic marketing approach, as base for educational marketing strategies in arts and cultural institutions. In the empirical research the paper will present case studies about implementation of education in the field of marketing in arts and culture in raising awareness about arts messages. The empirical research will include results of questionnaire research about perception of arts and cultural messages in public audience. The research in the paper will be qualitative and quantitative. The empirical research will analyze impact of education in marketing, experience marketing, emotional branding and traditional social marketing strategies in raising awareness about arts and cultural messages. In the case studies the paper will present good examples of social marketing in raising awareness about arts messages. The paper present modern ways of development of arts and cultural institutions. The paper will analyze impact of social media on raising awareness about arts messages. Presented case studies are: Exhibition "Loving Vincent", about work and life of Vincent Van Gogh, exhibition "500 years of genius", about work and life of Leonardo de Vinci, example of impact of literature in arts messages, example of impact of movies in arts messages and impact of music in arts messages, that could change the world. All case studies are part of marketing education in the field of arts and culture.

Key words: education, marketing, holistic marketing approach, arts, culture.

PRIMENA MAIRCA METODE U ANALIZI EFIKASNOSTI TRGOVINE U SRBIJI APPLICATION OF MAIRCA METHOD IN TRADE EFFICIENCY ANALYSIS IN SERBIA

Radojko Lukić

Ekonomski fakultet, Univerzitet u Beogradu

e-mail: radojko.lukic@ekof.bg.ac.rs

APSTRAKT

U poslednje vreme, kao što je poznato, sve se više vrši analiza efikasnosti trgovinskih preduzeća na bazi višekriterijumskog odlučivanja. Imajući to u vidu, u ovom radu se analizira efikasnost trgovine u Srbiji na bazi MAIRCA metode. U kontekstu toga predložene su adekvatne mere za unapređenje efikasnosti trgovine u Srbiji u budućnosti. Dobijeni rezultati empirijskog istraživanja primenom date metode pokazuju da se u poslednje vreme znatno poboljšala efikasnost trgovine u Srbiji. Najbolja je bila u 2019. Na to su pozitivno uticali brojni makro i mikro faktori.

Ključne riječi: efikasnost, trgovina Srbije, determinante, MAIRCA metoda.

ABSTRACT

Recently, as it is known, the analysis of the efficiency of trade companies on the basis of multi-criteria decision-making is being performed more and more. With this in mind, this paper analyzes the efficiency of trade in Serbia based on the MAIRCA method. In this context, adequate measures have been proposed to improve the efficiency of trade in Serbia in the future. The obtained results of empirical research using the given method show that the efficiency of trade in Serbia has significantly improved recently. The best was in 2019. It was positively influenced by numerous macro and micro factors.

Key words: efficiency, Serbian trade, determinants, MAIRCA method

**SARADNJA AMERIČKOG KUTKA BRČKO DISTRIKTA BiH I EKONOMSKOG
FAKULTETA BRČKO: ČASOVI KONVERZACIJE NA ENGLISKOM U DOBA
PANDEMIJE VIRUSA COVID-19**

**COOPERATION BETWEEN THE AMERICAN CORNER BRCKO DISTRICT BiH
AND FACULTY OF ECONOMICS BRCKO: ENGLISH CONVERSATIONAL
CLASSES IN THE AGE OF THE COVID-19 PANDEMIC**

Bojan Mededović

Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Ekonomski fakultet Brčko

e-mail: bojan.medjedovic.efb@gmail.com

Lejla Hogić

Američki kutak Brčko distrikta BiH

e-mail: acbrcko@hotmail.com

APSTRAKT

Ovaj rad analizira proces sprovođenja, kao i konanačne rezultate mini konverzacijskog kursa na engleskom jeziku, osmišljenog od strane Američkog kutka Brčko distrikta BiH i implementiranog u saradnji sa Ekonomskim fakultetom Brčko. Rad se bazira na postavci kombinovanja dva nastavna pristupa - onlajn i klasične postavke časova, nastojeći da identifikuje kako dobre strane tako i manjkavosti oba pristupa. Poseban akcenat je stavljen upravo na utiske polaznika, kako onih čija iskustva već obuhvataju razne oblike edukacije na daljinu, kako i onih koji se, zahvaljujući okolnostima pandemije virusa Kovid-19, po prvi put susreću sa novim načinima rada.

Ključne riječi: konverzacijski kurs, onlajn nastav, klasična nastava

ABSTRACT

This paper analyzes the process of implementation and final results of the mini conversation and listening course designed by the American Corner of the Brcko District of Bosnia and Herzegovina and implemented in cooperation with the Faculty of Economics Brcko. The paper explores combination of two types of teaching methods - online and classical educational setting, trying to identify benefits and shortcomings of either side of this approach. Special consideration is given to students' impressions, both those who have already experienced some forms of distance education, as well as those who, thanks to the Covid-19 pandemic, encounter this way of working for the first time.

Key words: conversation course, online teaching, classical teaching

**STRAH OD KORONA VIRUSA I GODINE STAROSTI STANOVNIKA BRČKO
DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE - ANALIZA MEĐUZAVISNOSTI****FEAR OF CORONAVIRUS AND AGE OF THE INHABITANTS OF THE BRČKO
DISTRICT OF BOSNIA AND HERZEGOVINA - ANALYSIS OF
INTERDEPENDENCE****Stevan R. Stević***e-mail:* stevan.stevic.efb@gmail.com**Dejan Tešić***e-mail:* dejan.tesic.efb@gmail.com

Ekonomski fakultet Brčko, Univerzitet u Istočnom Sarajevu

APSTRAKT

U radu su istraživane razlike među starosnim grupama stanovnika Brčko distrikta BiH u pogledu njihovog straha od novog korona virusa (COVID 19). Istraživanje je provedeno u periodu jun-avgust 2020. godine, na uzorku od 160 ispitanika različitih starosnih grupa. Uzorkom su obuhvaćene četiri starosne grupe ispitanika, dok je strah od korona virusa posmatran kroz četiri različita modaliteta. Utvrđeno je da postoje razlike među starosnim grupama stanovnika u pogledu straha od korona virusa, pri čemu se, kao što je i očekivano, najviše plaše starija lica, dok se najmanje plaše mladi. S druge strane, za razliku od ostalih starosnih grupa, ni malo se ne plaše uglavnom mlađi ispitanici. S obzirom na uočene razlike, primijenjen je Hi-kvadrat test nezavisnosti posmatranih obilježja zasnovan na analizi tabele kontingencije. Utvrđeno je da postoji međuzavisnost ispitanika po starosnim grupama i straha od korona virusa, ali odgovarajući koeficijenti kontingencije pokazuju da ona nije izražena. S obzirom na to da je u istraživanju korišćen pogodni (podesni ili prikladni), neslučajni uzorak, navedeni rezultati se ne mogu generalizovati na ukupnu populaciju, što znači da oni važe samo za posmatranu grupu ispitanika.

Ključne riječi: strah od koronavirusa, starosne grupe stanovništva, analiza tabele kontingencije, test nezavisnosti

ABSTRACT

The paper investigates the differences between the age groups of the inhabitants of the Brčko District of BiH in terms of their fear of the new corona virus (COVID 19). The research was conducted in the period June-August 2020, on a sample of 160 respondents of different age groups. The sample included four age groups of subjects, while the fear of coronavirus was observed through four different modalities. It was found that there are differences among age groups in terms of fear of coronavirus, with, as expected, the elderly are most afraid, while young people are least afraid. On the other hand, unlike other age groups, mostly younger respondents are not afraid at all. Considering the observed differences, the Chi-square test of independence of the observed characteristics based on the analysis of the contingency table was applied. It was determined that there is an interdependence of respondents by age groups and fear of coronavirus, but the corresponding contingency coefficients show that it is not pronounced. Since a suitable (suitable or appropriate),

non-random sample was used in the research, the stated results cannot be generalized to the total population, which means that they are valid only for the observed group of respondents.

Key words: fear of coronavirus, age groups, contingency table analysis, independence test

**PANDEMIJA COVID-19: ODGOVOR VISOKOG OBRAZOVANJA NA
NOVONASTALE PROMENE****COVID-19 PANDEMIC: THE RESPONSE OF HIGHER EDUCATION TO THE
NEWLY FORMED CHANGES****Katarina Čikoš***e-mail:* kcikos95@gmail.com**Lana Tomčić***e-mail:* lane.tomcic@gmail.com**Tamara Dragojević***e-mail:* tamaradragevic27@gmail.com

Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

APSTRAKT

Pandemija koronavirusa (Covid-19) dovela je do promena u svim segmentima života i rada ljudi, pa samim tim i u području obrazovanja. Takoreći preko noći studenti i nastavnici su iz klupa prešli u online okruženje. Na ovom putu javila su se brojna pitanja i problemi, ali su se stvorile i mogućnosti za napredak visokoškolske nastave. S tim u vezi, cilj ovog rada je da otkrije sa kojim se izazovima susrelo visokoškolsko obrazovanje u vreme pandemije koronavirusa i da li je uspjelo da odgovori na njih. Cilj se ostvaruje na teorijskom nivou, primenom metode teorijske analize i tehnike analize sadržaja. Izazovi sa kojima su se suočile visokoškolske ustanove su mnogobrojni, a samo neki od njih su: nedostatak vremena, sredstava, znanja i veština kako nastavnika tako i studenata, i neizostavan problem - zabrinutost u pogledu kvaliteta nastave. Na osnovu izučavanih radova, možemo zaključiti da nijedan nivo obrazovnog sistema nije bio spreman za novonastale promene, ali da je „u hodu“ pripremana, planirana i realizovana online nastava, uz pomoć sledećih platformi i njihovih alata: Moodle, Google Classroom platformi, audio i video konferencija (Zoom, Google Meet) i mailing lista. Za kraj, dajemo pregled prednosti i nedostataka obrazovanja na daljinu koji možemo iskoristiti kao podsticaj i put za dalji razvoj i napredak visokoškolske nastave. Pedagoške implikacije ovog rada ogledaju se u osvetljavanju potrebe za razvojem informatičke pismenosti nastavnika i studenata, što se može ostvariti kontinuiranim stručnim usavršavanjem nastavnika.

Ključne riječi: pandemija Covid-19, online nastava, digitalne platforme, visokoškolska nastava.

ABSTRACT

The coronavirus pandemic (Covid-19) has led to changes in all segments of human life and work, and thus in the field of education. So to speak, students and teachers moved from the benches to the online environment. Numerous issues and problems have arisen along the way, but opportunities have also been created for the advancement of higher education. In this regard, the aim of this article is to find out what kind of challenges higher education has faced during the coronavirus pandemic and whether it was able to respond to them. The goal is achieved on a theoretical level, by applying the method of theoretical analysis and content analysis techniques. The challenges faced by higher education institutions are numerous, and only some of them are: lack of time, resources, knowledge and skills of both, teachers and students, and an inevitable problem - concerns regarding the quality

of teaching. Based on the studied works, we can conclude that no level of the education system was ready for the new changes, but that "on the go" was prepared, planned and implemented online classes, using the following platforms and their tools: Moodle, Google Classroom platform, audio and video conferencing (Zoom, Google Meet) and mailing list. Finally, we provide an overview of the advantages and disadvantages of distance education that we can use as an incentive and a way for further development and progress of higher education. The pedagogical implications of this paper are reflected in the elucidation of the need for the development of information literacy of teachers and students, which can be achieved through continuous professional development of teachers.

Key words: pandemic Covid-19, online teaching, digital platforms, higher education

THE IMPORTANCE OF A PROTOCOL IN A CASE STUDY RESEARCH: MEASURING PERCEIVED SERVICE QUALITY IN SECONDARY SCHOOLS

Lidija Kodrin

Faculty of Commercial and Business Sciences Lava, Celje, Slovenia

e-mail: lidija.kodrin@guest.arnes.si

Ivana Marinović Matović

"Glenfield Training & Consulting", Belgrade, Serbia

e-mail: ivana.m.matovic@gmail.com

ABSTRACT

Case study is an appropriate and interesting method for marketing research. Using case studies helps investigators to avoid the significant limitations of some other research methods. Many scientists believe that case studies are not only appropriate for the exploratory investigation, but also for descriptive and causal inquiries. Investigators must be aware that the mode of generalization is analytic generalization in which a previously developed strategy is used as template with which to compare the empirical results of the case study. A case study protocol is important for increasing the reliability of case study research and it is essential when conducting a multiple-case study. Multiple cases with direct replication immeasurably expand the external generalization of the findings compared to those from a single case alone. The idea for this paper is generated through extensive literature review and practical observations. The importance of an effective case study protocol is presented through the case study research conducted in secondary schools.

Key words: marketing, research, case study, protocol, education

**РЕПУБЛИКА СРПСКА - ДЕМОГРАФСКА ОДРЖИВОСТ ИЗМЕЂУ
ДЕПОПУЛАЦИЈЕ И РАСТА ЉУДСКОГ КАПИТАЛА****THE REPUBLIC OF SRPSKA – DEMOGRAPHIC SUSTAINABILITY
BETWEEN THE DEPOPULATION AND THE HUMAN CAPITAL GROWTH****Стево Пашалић**

Универзитет у Источном Сарајеву

e-mail: stevo.pasalic@gmail.com**Дарко Пашалић**

М:тел РС

e-mail: darkopasal@gmail.com**АПСТРАКТ**

Често се демографска одрживост дефинише на начин да је број становника константа, као и његове поједине структуре, посебно старосна и полна. С друге стране истиче се да демографска одрживост треба да обухвати и друштвено-економске карактеристике становништва. Предмет рада је велику опасност за одрживи развој у Републици Српској и БиХ коју крије у себи демографска рецесија, јер пријети урушавању економског, а повезано с тим и здравственог и пензионог система. То посебно импликују старење становништва, те међусобно несразмјени морталитет и наталитет. Тиме се смањује радно-способно становништво, што све скупа угрожава основе на којима почивају одрживост и укупан друштвено-економски систем. Циљ и методе истраживања по моделу "sustaindemo" примјењен је на простору Републике Српске, с намјером да се утврди типологија општина и градова према демографској одрживости, а што може помоћи у креирању политике одрживог просторног развоја општина и градова, заснованих на коришћењу "ендогених" (унутрашњих) људских ресурса. Методологија израде се темељи на примјени вишекритеријумске ГИС анализе, у извођењу демографских индикатора и индекса. Резултати истраживања потврђују хипотезе о интеракцији демографског и економског развоја, тачније о демографским ресурсима као индикаторима и факторима економског развоја БиХ и Републике Српске. Коначно, потврђено је да су промјене демографских ресурса посредан, али врло поуздан индикатор економског и свеукупног развоја, гдје посебно демографски индекс и индекс образованости, као двије основне компоненте индекса демографских ресурса, ближе показују специфичне развојне проблеме у појединим просторним дијеловима земље.

Кључне ријечи: одрживи развој, демографска одрживост, економска одрживост, просторна одрживост

ABSTRACT

Demographic sustainability is often defined in terms of that the population number is constant, as well as its individual structures, especially age and gender. On the other hand it is emphasized that demographic sustainability should include socioeconomic characteristics of population. Demographic recession in itself hides a great threat for sustainable development in the Republic of Srpska and BiH, which threatens to collapse the economic and related to it, both the health and

pension systems. This especially implies aging population, and mutually unchanged mortality and birth rates. This reduces working-age population, which together threatens the foundations on which sustainability and the overall socioeconomic system rest. The goal and research methods according to the "sustaindemo" model were applied in the area of the Republic of Srpska, with the intention to determine the typology of municipalities and cities according to demographic sustainability, which can help creating policies of sustainable spatial development of municipalities and cities, based on the use of "endogenous" (internal) human resources. The methodology is based on the application of multicriteria GIS analysis, in deriving demographic indicators and indexes. The results of the research confirm hypotheses about the interaction of demographic and economic development, more precisely about demographic resources as indicators and factors of economic development of BiH and the Republic of Srpska. Finally, it has been confirmed that changes in demographic resources are indirect, but a very reliable indicator of economic and overall development, where especially demographic index and education index, as the two basic components of the demographic index resources, more closely show specific developmental problems in individual spatial parts of the country.

Key words: sustainable development, demographic sustainability, economic sustainability, spatial sustainability

KSENOFONTOVA OIKONOMIKOS NA AGORI DISTOPIJE

XENOPHON'S OIKONOMIKOS AT THE AGORA OF DYSTOPIA

Snežana Vukadinović

Filozofski fakultet u Novom Sadu

e-mail: snezana.vukadinovic@ff.uns.ac.rs

APSTRAKT

Za grčke mislioce poput Ksenofonta (430.-354. stare ere) ekonomija nije jedino uslovljena političkim prilikama i neprilikama, nego i karakterom, odnosno vrlinama i manama onih koji svojim imanjima (polisom-državom) upravljaju. Ksenofontov spis Ekonomija pokazuje da τέχνη upravljanja imanjem zavisi kako od veštine upravljanja polisom, tako i od umeća upravljanja sobom. Autor rada pokušaće da revitalizira Ksefontov narativ kao jedan od ključnih izvora u sticanju onog što je dobro i korisno za čoveka i postčoveka.

Ključne reči: Ksenofont, Sokrat, ekonomija, država, žena, utopija, distopija, transhumanizam

ABSTRACT

For Greek thinkers like Xenophon (430-354 BC), the economy is not only conditioned by political circumstances and troubles, but also by the character, i.e. the virtues and flaws of those who manage their estates (polis-state). Xenophon's work Economics shows that the τέχνη of property management depends on both the skill of managing the polis and the ability to manage oneself. The author of the paper will try to revitalize Xephon's narrative as one of the key sources in acquiring what is good and useful for human and posthuman.

Key words: Xenophon, Socrates, economy, state, woman, utopia, dystopia, transhumanism

**КРИПТОВАЛУТЕ КАО НОВА ТЕХНОЛОГИЈА САВРЕМЕНОГ ПОСЛОВАЊА -
РАЧУНОВОДСТВЕНИ И ПОРЕСКИ АСПЕКТИ****CRYPTOCURRENCIES AS A NEW TECHNOLOGY OF MODERN BUSINESS -
ACCOUNTING AND TAX ASPECTS****Теодор М. Петровић***e-mail:* teodor.petrovic.efb@gmail.com**Љиљана Ж. Танасић***e-mail:* ljiljana.tanasic.efb@gmail.com

Економски факултет Брчко, Универзитет у Источном Сарајеву

АПСТРАКТ

Идеја о једној међународној валути, независној од централних банака и дизајнираној за глобалну економију, годинама заокупља економисте, менаџере, компјутерске експерте, трговце и инвеститоре. Новац се користи вијековима, почев од првог појавног облика новца до данашњег папирног, електронског, дигиталног и виртуелног. Међутим, криптовалите се, у последњих десет година, све више појављују у темама о алтернативном дигиталном пословању, при чему њихов значај расте, а њихове технолошке карактеристике представљају непознаницу која многе интригира. Узимајући у обзир, при томе, да су пандемијски услови успорили и отежали класичан начин пословања и плаћања, а отворили додатни простор за електронско и дигитално пословање, намеће се питање да ли се криптовалите могу сматрати новим валутним обликом који претендује да буде доминантан канал плаћања. На то питање надовезује се и питање да ли постоје одговарајуће рачуноводствене и пореске поставке и регулативе да криптовалите постану дозвољено и легално средство плаћања у свим земљама широм свијета. Ослањајући се на постављено питање, у раду ће се размотрити поријекло, карактеристике, функционисање, економски значај и правни аспект криптовалута као децентрализованог финансијског валутног система. Затим, настојаће се појаснити, у складу са постојећим међународним рачуноводственим прописима, предложени рачуноводствени третман криптовалута као готовине, готовинских еквивалената, финансијских инструмената, нематеријалне имовине и залиха. Такође, настојаће се сагледати могућности рачуноводственог обухвата прихода који потичу од тзв. рударења као начина стицања криптовалута. Посебан акценат при томе ставиће се на важећу рачуноводствену регулативу и праксу у домену примјене криптовалута у Босни и Херцеговини. Опорезивање криптовалута, као надоградња рачуноводственог третмана односне области, представља подручје додатне непознанице и неусклађености. По том основу очекивани допринос овог рада јесте да се идентификују основне могуће класификације криптовалута као имовине, као и да се предложи неке од могућих смјерница за опорезивање трансакција криптовалута у Босни и Херцеговини. При томе, предложени модели опорезивања базираће се на примјени компаративне методе и сагледавању како су поједине државе изван Европске уније и у Европској унији ријешиле опорезивање трансакција криптовалута индиректним и директним порезима. На овај начин настојаће се појаснити рачуноводствени и порески аспект стицања, држања и трговања криптовалутама и понудити нова подручја за сагледавање и даље истраживање овог глобалног тржишта анонимних трансакција вриједних више милијарди долара.

Кључне ријечи: криптовалите, "blockchain", рачуноводство, индиректни и директни порези

ABSTRACT

The idea of a single international currency, independent of central banks and designed for the global economy, has fascinated economists, managers, computer experts, traders and investors for years. The money has been used for centuries, from the first appearance of money to today's paper, electronic, digital and virtual. However, in the last ten years, cryptocurrencies have increasingly appeared in the topics of alternative digital business, with their importance growing, and their technological characteristics represent an unknown that intrigues many. Taking into account that the pandemic conditions slowed down and made the classic way of doing business and payments difficult, and opened additional space for electronic and digital business, the question arises whether cryptocurrencies can be considered a new currency that pretends to be the dominant payment channel. This question is followed by the question of whether there are appropriate accounting and tax settings and regulations to make cryptocurrencies a permitted and legal means of payment in all countries around the world. Based on the question posed, the paper will consider the origin, characteristics, functioning, economic significance and legal aspect of cryptocurrencies as a decentralized financial currency system. Next, efforts will be made to clarify, in accordance with existing international accounting regulations, the proposed accounting treatment of cryptocurrencies such as cash, cash equivalents, financial instruments, intangible assets and inventories. Also, we will try to see the possibilities of accounting posting for income that come from so-called mining as a way of acquiring cryptocurrencies. Special emphasis will be placed on the current accounting regulations and practices in the field of application of cryptocurrencies in Bosnia and Herzegovina. The taxation of cryptocurrencies, as an upgrade of the accounting treatment of the respective area, represents an area of additional unknown and inconsistency. On this basis, the expected contribution of this paper is to identify the basic possible classifications of cryptocurrency as assets, as well as to propose some of the possible guidelines for the taxation of cryptocurrency transactions in Bosnia and Herzegovina. In doing so, the proposed taxation models will be based on the application of the comparative method and the observation of how individual countries outside the European Union and in the European Union have solved the taxation of cryptocurrency transactions with indirect and direct taxes. In this way, efforts will be made to clarify the accounting and tax aspects of acquiring, holding and trading cryptocurrencies and to offer new areas for consideration and further research of this multibillion-dollar global market for anonymous transactions.

Key words: cryptocurrencies, blockchain, accounting, indirect and direct taxes

KLJUČNE DETERMINANTE UPRAVLJANJA INTELEKTUALNIM KAPITALOM UNIVERZITETA

KEY DETERMINANTS OF INTELLECTUAL CAPITAL MANAGEMENT OF UNIVERSITIES

Bojan Krstić

Ekonomski fakultet, Univerzitet u Nišu

e-mail: bojan.krstic@eknfak.ni.ac.rs

Tamara Rađenović

Fakultet zaštite na radu, Univerzitet u Nišu

e-mail: tamara.radjenovic@znrfak.ni.ac.rs

Milica Jovanović

Inovacioni centar Univerziteta u Nišu

e-mail: jovanovicmilica90@gmail.com

APSTRAKT

Poslednjih decenija, uspešno funkcionisanje organizacija sve više zavisi od nematerijalnih, „neopipljivih“ resursa, a sve manju važnost ima materijalna imovina. Ovakve promene utiču i na funkcionisanje i upravljanje u okviru univerziteta. Savremeni univerziteti, prihvatanjem koncepta upravljanja intelektualnim kapitalom, mogu unaprediti svoju konkurentsku poziciju, ne samo na nacionalnom, već i na globalnom nivou. Cilj rada je da prikaže moguće metode za upravljanje intelektualnim resursima na univerzitetima, koji predlažu određene indikatore za praćenje razvoja ove imovine univerziteta. Takođe, ukazaće se i na mogućnosti merenja resursa znanja i drugih segmenata intelektualnog kapitala univerziteta kao i na moguće načine izveštavanja o ovim vrednim resursima, u savremenim uslovima.

Ključne reči: intelektualni kapital, univeziteti, modeli upravljanja, merenje, izveštavanje

ABSTRACT

In recent decades, the successful functioning of organizations has increasingly depended on intangible resources and tangible assets are becoming less important. Such changes also affect the functioning and management within the university. Modern universities, by accepting the concept of intellectual capital management, can improve their competitive position, not only at the national level, but also globally. The aim of this paper is to present possible methods for managing intellectual resources at universities, which propose certain indicators for monitoring the development of this university property. Also, the possibilities of measuring knowledge resources and other segments of the intellectual capital of the university will be pointed out, as well as the possible ways of reporting on these valuable resources, in modern conditions.

Key words: intellectual capital, universities, management models, measurement, reporting

НАУЧНО ТЕХНОЛОШКИ ПАРКОВИ-ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА ЗНАЊА SCIENTIFIC-TECHNOLOGICAL PARKS-PRACTICAL APPLICATION OF KNOWLEDGE

Неџад Аземовић

Универзитет у Новом Пазару

e-mail: n.azemovic@yahoo.com

Ивана Мариновић Матовић

"Glenfield Training & Consulting", Београд

e-mail: ivana.m.matovic@gmail.com

АПСТРАКТ

Научно–технолошки парк је широк појам који се користи како би се њиме представио скуп материјалних и техничких предуслова да се заинтересованим компанијама омогући да буду окупљене на једном месту, под истим кровом и да у сталној међусобној корелацији и интеракцији подстичу убрзан развој науке, технологије, предузетништва, иновативности и адаптивности. НТП је стетиште иновативних ресурса, са заједничким фокусом на развоју предузетништва путем оснивања малих и средњих предузећа. Њихова је функција да окупе све учеснике у иновативном процесу и да омогуће једноставнији трансфер технологије из истраживачких установа у праксу. У свету постоји више стотина научно-технолошких паркова формираних од стране универзитета, научних института, државе или локалне самоуправе. По правилу послују као непрофитабилне организације, а профит који остварују у каснијим годинама рада инвестирају у опремање и проширење делатности парка. У већини случајева представљају комбинацију пословног инкубатора, технолошког парка и иновационог центра повезаних са неким универзитетом или научним институтом. Без њихове повезаности са универзитетима, научним институтима и истраживачким лабораторијама, фирме које су лоциране у НТП не могу остварити успешан трансфер знања и технологије у праксу, организовану и систематску комерцијализацију научно-технолошких истраживања, стварање и пласман нових производа и технологија, не могу обезбедити перманентну обуку кадрова, запошљавање најбољих и талентованих студената, заједничко коришћење услуга и сопствених производних ресурса, и локалне заједнице и универзитета, и др. У свету се скоро три деценије ради на развоју микро, малих и средњих предузећа, која су се показала као добар ослонац економије. Један од савремених облика подршке малим и средњим предузећима су и научно-технолошки паркови, у којима је концентрисано све што је савременом предузећу потребно за развој, од његовог оснивања до осамостаљивања. У многим развијеним земљама бележи се њихов стални раст, али су присутни и први помаци и у земљама у развоју као и у земљама у транзицији. У овом раду биће представљене могућности и разлози за оснивање научно-технолошких паркова у земљама у развоју и транзицији.

Кључне речи: научно технолошки парк, мала и средња предузећа, иновације, трансфер технологија и знања

ABSTRACT

Science and Technology Park is a broad term used to represent a set of material and technical prerequisites to enable interested companies to gather in one place, under the same roof and in constant correlation and interaction to foster the rapid development of science, technology, entrepreneurship, innovation and adaptability. Science and Technology Park is an intersection of innovative resources, with a common focus on entrepreneurship development through the creation of small and medium-sized enterprises. Their function is to bring together all participants in the innovation process and to facilitate the transfer of technology from research institutions to practice. There are hundreds of science and technology parks in the world formed by universities, scientific institutes, the state or local government. As a rule, they operate as non-profit organizations, and they invest the profits they make in later years in equipping and expanding the park's activities. In most cases, they are a combination of a business incubator, a technology park, and an innovation center affiliated with a university or scientific institute. Without their affiliation with universities, scientific institutes and research laboratories, firms located in the Science and Technology Park cannot achieve successful transfer of knowledge and technology into practice, organized and systematic commercialization of scientific and technological research, creation and marketing of new products and technologies, cannot ensure permanent staff training, recruiting the best and most talented students, sharing services and their own production resources, and the local community and universities, etc. For almost three decades, the world has been working on developing micro, small and medium-sized enterprises, which have proven to be a good support for the economy. One of the modern forms of support for small and medium-sized enterprises is the science and technology park, which focuses on everything that a modern enterprise needs for development, from its foundation to independence. In many developed countries, their steady growth is recorded, but there are some initial shifts in both developing and transition countries. This paper will outline the possibilities and reasons for establishing science and technology parks in developing and transition countries.

Key words: science technology park, small and medium-sized enterprises, innovation, technology and knowledge transfer

THE PHENOMENON OF TERRORISM IN THE INFORMATION SOCIETY

Irina Glotina

Perm State Agro-Technological University, Perm, Russian Federation

e-mail: glotina-i@yandex.ru

Andrey Svetlakov

Perm State Agro-Technological University, Perm, Russian Federation

e-mail: sag08perm@mail.ru

Svetlana Fazylova

Perm State Agro-Technological University, Perm, Russian Federation

e-mail: serednyova@mail.ru

Lazar Radovanovic

Faculty of Economics Brcko, University of East Sarajevo

e-mail: lazar.radovanovic.efb@gmail.com

ABSTRACT

Here are defined the main types of terrorist activities in this article. Different meanings of term “information terrorism” as a part of modern terrorist activities have been analyzed. Also have been defined information terrorism features and its impact on state economy. The level of development and distribution of information and communication technologies is of a revolutionary character. Information technologies stimulate economic and social evolution of society, contribute to use and distribution of knowledge and innovations. Information society enables people to use their potential more widely and realize their ambitions. Information technologies serve the mutually reinforcing aims of sustainable social-economic growth, increasing social wealth, stimulating social consent and their complete realization in the field of democracy promotion, human rights, cultural diversity development and peace building and stability enhancement. As highlighted in the Okinawa Charter on Global Information Society, accepted by the heads of the leading world powers on 22 June 2000, «Information and Communications Technology (ICT) is one of the most potent forces in shaping the twenty-first century. Its revolutionary impact affects the way people live, learn and work and the way government interacts with civil society. ICT is fast becoming a vital engine of growth for the world economy» [1]. At the same time, thriving informatisation processes give birth, along with their advantages, to problems for the sphere of national security. First of all, it may create an information menace of terroristic character. Until relatively recent time, terrorism was as a local phenomenon, but since early 90s it has become a world-scale phenomenon.

Key words: information and telecommunication technologies, information terrorism, cyberterrorism, impact, safety

ONLINE PRODAJA U DOBA PANDEMIJE VIRUSA KOVID-19

E-COMMERCE IN THE AGE OF THE COVID-19 PANDEMIC

Ljubinka Gavrić – student II ciklusa

Ekonomski fakultet Brčko, Univerzitet u Istočnom Sarajevu

e-mail: ljuby87@yahoo.com

APSTRAKT

Prodaja putem interneta, naročito njen sve dominantniji oblik baziran na upotrebi socijalnih, odnosno društvenih mreža, krupnim koracima osvaja svijet. Postepeno prodirući čak i na najkonzervativnija i najzatvorenija tržišta, trgovina preko sajtova primarno namijenjenih uspostavljanju komunikacije među ljudima svakodnevno dobija na popularnosti kako u svijetu, tako i na poručju Bosne i Hercegovine. Upravo iz toga razloga namjera ovog rada, kao što to sam naslov ukazuje, i jeste dovođenje u fokus interesovanja sve prisutnije mogućnosti ove vrste prodaje u uslovima pandemije izazvane virusom Kovid-19, naročito aspekata koji se vezuju za način funkcionisanja najdominantnijih web sajtova namjenjenih povezivanju pojedinaca i grupa, razmjeni ličnih informacija, fotografija i video sadržaja.

Ključne riječi: online prodaja, online marketing, pandemija Kovid-19, društvene mreže

ABSTRACT

Internet sales, especially its increasingly dominant form based on the use of social networks, are conquering the world. Gradually penetrating even the most conservative and closed markets, e-commerce that uses web sites primarily intended for communication between people, is gaining popularity in Bosnia and Herzegovina. For this reason, as its title suggests, this paper focuses on the growing opportunities of this type of sales in the age of pandemic caused by the Covid-19 virus, especially aspects related to the functioning of the most dominant websites, designed to connect individuals and groups and enable the exchange of personal information, photography and video content.

Key words: e-commerce, Covid-19 pandemic, social networks, online advertising

**UTICAJ DIGITALNIH MEDIJA NA EKONOMIJU I DRUŠTVO U DOBA
PANDEMIJE****THE INFLUENCE OF DIGITAL MEDIA ON THE ECONOMY AND SOCIETY
DURING THE PANDEMIC****Hamza Livadić – student II ciklusa**

Ekonomski fakultet Brčko, Univerzitet u Istočnom Sarajevu

e-mail: hamzalivadic@gmail.com**APSTRAKT**

Pandemija COVID-19 je došla kao novi izazov našoj ekonomiji i društvu. Udar na ekonomiju BiH je ozbiljan. Može doći do najgore recesije od kraja Drugog svjetskog rata. Uz rješavanja zdravstvenih pitanja, moraju se rješavati i ekonomska. Posljedice će se sagledati dugo nakon što kriza pandemije prođe. Ovaj rad nas približuje sa trenutnom situacijom u svijetu, a posebno u BiH, što se tiče pandemije. Predmet ovog rada su digitalni mediji, kao način prilagođavanja novonastaloj situaciji. Cilj ovog rada je istražiti više o digitalnim medijima i njegovim korišćenjem u doba pandemije. Sagledaće se pozitivne i negativne strane digitalnih medija u doba pandemije, koje su proistekle iz karakteristika digitalnih medija. Kao jedna od mnogih prednosti korišćenja digitalnih medija u vrijeme pandemije može se navesti informisanost. Kao negativni efekti digitalnih medija se ističu pitanja sigurnosti i psihološki efekat na ličnost. Javne ustanove su prisiljene da koriste digitalne medije. Vlada je prisiljena da održava sjednice putem video linka. Biće riječi o tome kako su se visoko obrazovne ustanove prilagodile novom izazovu. Kako bi nastavile poslovanje preduzeća su prisiljena ići onlajn. Poslovanje su mjenjali preko noći. Ubrzan je proces digitalne transformacije kao rezultat pandemije. Digitalna transformacija je sve više prioritet, a ne stvar izbora. Na osnovu ovog rada biće jasnije kakav trend treba očekivati u bliskoj budućnosti, kada su u pitanju digitalni mediji.

Ključne riječi: pandemija, digitalni mediji, preduzeće, digitalna transformacija**ABSTRACT**

The COVID-19 pandemic has come as a new challenge to our economy and society. The blow to the BiH's economy is serious. It could be the worst recession since the end of World War II. In addition to addressing health issues, economic ones must also be addressed. The consequences will be seen long after the pandemic crisis passes. This paper brings us closer to the current situation in the world, and especially in BiH, as far as the pandemic is concerned. The subject of this paper is digital media, as a way of adapting to the new situation. The aim of this paper is to explore more about digital media and its use during the pandemic. The positive and negative sides of digital media in the era of the pandemic, which arose from the characteristics of digital media, will be considered. One of the many advantages of using digital media during a pandemic is information. The negative effects of digital media include security issues and the psychological effect on the person. Public institutions are forced to use digital media. The government is forced to hold sessions via video link. There will be words about how higher education institutions have adapted to the new challenge. In order to continue their business, companies are forced to go online. They changed business

overnight. The process of digital transformation has accelerated as a result of the pandemic. Digital transformation is increasingly a priority, not a matter of choice. Based on this paper, it will be clearer what trend should be expected in the near future, when it comes to digital media.

Key words: pandemic, digital media, company, digital transformation

APPLICATION OF MODERN TEACHING TECHNOLOGY IN COVID-19 CRISIS CONDITIONS

Ivana Marinovic Matovic

"Glenfield Training & Consulting", Belgrade

e-mail: ivana.m.matovic@gmail.com

Nedžad Azemovic

University of Novi Pazar

e-mail: n.azemovic@yahoo.com

Desislava Botseva

University of National and World Economy

e-mail: d_botseva@unwe.bg

APSTRAKT

Modern technology enables a more creative organization of educational process, monitoring of all its parts and a special rhythm of learning appropriate to the abilities of each student. Modern teaching technology is imperative today and a challenge for every university teacher. Especially in the crisis conditions caused by Covid-19 pandemic, it is important to achieve the best result with the allowed rationalization of teaching process. The paper analyses advantages and disadvantages in application of modern teaching technology during Covid-19 crisis, emphasizing the importance of new innovative models for improving higher education, obtained by a combination of diverse, traditional and modern solutions.

Key words: teaching technology, educational process, Covid-19, higher education

**UTICAJ ON-LINE MARKETINGA NA PODIZANJE KONKURENTNOSTI
PREDUZEĆA****THE IMPACT OF ONLINE MARKETING ON RAISING THE COMPETITIVENESS
OF COMPANIES****Rade Božić***e-mail:* rade.bozic@fpe.unssa.rs.ba**Suzana Stevanović***e-mail:* suzana.stevanovic@fpe.unssa.rs.ba

Fakultet poslovne ekonomije Bijeljina, Univerzitet u Istočnom Sarajevu

APSTRAKT

Internet marketing predstavlja najpopularniji način plasiranja informacija potencijalnim kupcima, bilo na nacionalnom, ili na međunarodnom nivou. Široka rasprostranjenost, niski troškovi implementacije, mogućnost prilagođavanja svakom kupcu ponaosob, čine samo neke od niza prednosti koje ovaj vid marketinga izdvaja u odnosu na tradicionalni. Plasiranje informacija putem ovog medija postaje neminovnost u savremenom poslovanju, kao i potreba u održavanju konkurentske prednosti, ali istovremeno i šansa za nove, male ili srednje poslove koji imaju prostora za napredovanje na tržištu. Kao jedan od osnovnih uslova za njegovu implementaciju, Republika Srpska sadrži adekvatnu mrežnu infrastrukturu podlogu. Međutim, njegov potencijal nije dovoljno, a ni adekvatno iskorišten. Značaj ovog vida marketinga naročito dolazi do izražaja u eri elektronskog poslovanja i online trgovine. Veći dio dosadašnje implementacije odnosi se na samoinicijativu privrednih subjekata. Dolazi do stvaranja specijalizovanih kompanija čiji je osnovni zadatak istraživanje online tržišta, vođenje internet marketinške strategije i njene implementacije u korist drugih preduzeća. Rezultati istraživanja ukazuju da se primjenom on-line marketinga može značajno pospešiti konkurentska pozicija preduzeća. Potrebno je podići svijest poslovnih organizacija o značaju internet marketinga, iskoristiti njegove raznovrsnosti i prednosti kako bi se stekla i očuvala konkurentska prednost na tržištu.

Ključne riječi: internet, marketing, informacija, razvoj, ulaganja, konkurencija**ABSTRACT**

Internet marketing has become the most popular way of distributing information to potential customers, on both, national and international level. Advantages of this type of marketing compared to the traditional one are: widespread, low costs of implementation, possibilities of personal adaptation to all customers, just to name a few. Distributing information through this media has become the necessity in modern business, the same way it is required for maintaining a competitive advantage. Moreover, the use of internet marketing provides a chance for young companies, and small and medium businesses to position themselves better on the market. Importantly, Republic of Srpska has adequate network infrastructure as one of the main conditions for the implementation of internet marketing. However, its potential is not used properly and enough, especially in the context of e-business and e-commerce. Furthermore, the biggest share of internet marketing usage so far can be referred to the self-initiative by business companies. New specialized companies are being established with their prime task to research the online market, to manage and to implement internet marketing strategy for their clients. The results of the research indicate that the

application of online marketing can significantly improve the competitive position of companies. Therefore, it is necessary to raise the awareness of business organizations regarding the importance of internet marketing, and how to use its variations and advantages in order to gain and preserve the competitive advantage on the market.

Key words: internet, marketing, information, progress, investment, competition

PROJECT MANAGEMENT METHODOLOGY BASED ON PROJECT CHARACTERISTICS

Ivana Marinovic Matovic

"Glenfield Training & Consulting", Belgrade

e mail: ivana.m.matovic@gmail.com

Pedja Milosavljevic

Faculty of Mechanical Engineering Nis

e mail: pedja@masfak.ni.ac.rs

ABSTRACT

The rapid technological development and turbulent business environment of the 1990s created the need for a new methodological approach to project management. In the modern business environment, business organizations are looking for ways to better respond to market demands, which forces them to introduce appropriate project management methodologies. When introducing methodologies, business organizations would like to be more competitive and profitable in the market. The paper deals with the analysis of success in project management based on the application of different project methodologies, traditional, agile, extreme or emertxe methodology.

Key words: project management, project management methodology, agile methodology

ISBN 978-99938-95-43-5